Iisalmen ja Varkauden päivystyksen toiminnan muutokset 1.1.2027 alkaen

Yleisltk 29.10.2026 § 100
5058/06.00.00/2025

Valmistelija(t)

Anssi Uutela palveluyksikköjohtaja Akuutti, anssi.uutela(at)pshyvinvointialue.fi
Anu Ryynänen, palveluyksikköjohtaja Sotekeskus, anu.ryynanen(at)pshyvinvointialue.fi
Eija Jestola toimilinjajohtaja peruspalvelut, eija.jestola(at)pshyvinvointialue.fi
Jouni Kurola palvelualuejohtaja erityispalvelut, jouni.kurola(at)pshyvinvointialue.fi

Päätös

Merkitään pöytäkirjaan, että Jari Marttila ilmoitti olevansa esteellinen (HL 28.1, kohta 5) ja oli poissa kokouksesta klo 9.13 – 11.03 asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan ja Kimmo Kolari oli läsnä klo 9.13 - 11.03.

Anne Aholainen teki vastaesityksen, että asia lähetetään uudelleen valmisteluun. Uudelleen valmistelun tavoitteena on tuottaa Iisalmeen ja Varkauteen yhdenvertainen sote-keskuksesta käsin johdettu malli, jolla pystytään tarvittavin resurssein vastaamaan kiireellisen hoidon tarpeisiin seudullisesti myös ilta-aikaan, mahdollisesti klo 22 asti. Uudelleen asiaa käsittelyyn tuotaessa valmistelumateriaalin on oltava selkeää ja kustannukset on oltava selkeästi aineistosta johdettavissa. Materiaalissa on esitettävä selkeästi vaikutukset · potilas- ja asiakasturvallisuuteen · sote-keskuksen kiireettömän hoidon saatavuuteen · ensihoidon tehtäväsidonnaisuuteen ja vasteaikoihin sekä alueiden tuleviin tyhjiöihin · KYS:n päivystyksen kuormitukseen · palvelujen saavutettavuuteen · lasten, ikääntyneiden ja muiden erityisryhmien asemaan · henkilöstöön · hyvinvointialueen varautumiseen ja valmiuteen · kokonaiskustannuksiin koko palveluketjussa Uudelleen valmisteluun lähettäminen pysäyttää toistaiseksi erikoissairaanhoidon akuuttipalvelujen siirtymisen pois Varkaudesta ja Iisalmesta.

Merja Jalkala kannatti vastaesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu vastaesitys, suoritetaan äänestys. Äänestyksessä JAA on käsittelyn jatkaminen ja EI on Anne Aholaisen vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä: 7

EI-ääniä: 4

JAA-ääniä antoivat: Anne Kumpusalo-Vauhkonen, Matti Kärkkäinen, Marjaana Pitkänen, Paula Collan Andersin, Olli-Pekka Ryynänen, Marja-Leena Strenström ja Juha Eskelinen

EI-ääniä antoivat: Kimmo Kolari, Merja Jalkala, Kari Haring ja Anne Aholainen

Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi, että äänestystuloksen perusteella asian käsittelyä jatketaan.

Kokoustauko klo 10.48-10.57

Kari Haring teki vastaesityksen että, yleisten palveluiden lautakunta päättää muuttaa palveluyksikkö akuutin tuottaman päivystyksen kiirevastaanottotoiminnaksi, jolloin koko kiireellisen vastaanottotoiminnan tuottaminen Iisalmessa ja Varkaudessa siirtyy sotekeskuksen vastuulle. Toiminta yhteensovitetaan sotekeskuksen muun kiireellisen vastaanottotoiminnan kanssa sotekeskuksen eteläisellä ja pohjoisella alueella. Kiireellistä vastaanottotoimintaa toteutetaan 1.1.2027 alkaen Varkaudessa arkisin klo 8-20 ja viikonloppuisin klo 8-18 ja Iisalmessa arkisin klo 8-20 sekä viikonloppuisin klo 8-18. Esitys perustuu seutukuntien eri-ikäisten asukkaiden perusoikeuksiin ja palvelutarpeeseen. Esityksessä on huomioitu talouden reunaehdot. Aukioloaikoja ja henkilöstöresursseja voidaan tilapäisesti laajentaa palvelutarpeen niin edellyttäessä, esimerkiksi epidemiatilanteissa, ennakoitavissa olevina kysyntähuippuina tai poikkeuksellisen ruuhkautumisen vuoksi. Tilapäisistä muutoksista päätetään toimivaltaisen viranhaltijan päätöksellä. Ilmoitetun aukioloajan puitteissa kiirevastaanotolle/päivystykseen hakeutuneille tehdään hoitotarpeen arviointi ilman viivettä ja ohjataan tarkoituksenmukaiseen hoitoon. Muutoksen seurauksena jatkossa kaikille potilaille määräytyy yhdenvertaisesti kiirevastaanoton käytöstä perusterveydenhuollon käyntimaksu.

Vastaesitystä kannattivat Anne Aholainen ja Merja Jalkala.

Esittelijä teki muutetun päätösehdotuksen:

Yleisten palveluiden lautakunta päättää muuttaa palveluyksikkö akuutin tuottaman päivystyksen kiirevastaanottotoiminnaksi, jolloin koko kiireellisen vastaanottotoiminnan tuottaminen Iisalmessa ja Varkaudessa siirtyy sotekeskuksen vastuulle. Toiminta yhteensovitetaan sotekeskuksen muun kiireellisen vastaanottotoiminnan kanssa sotekeskuksen eteläisellä ja pohjoisella alueella. Kiireellistä vastaanottotoimintaa mukaan lukien paikallista hoidontarpeen arviointia toteutetaan 1.1.2027 alkaen Varkaudessa arkisin ja viikonloppuisin vähintään klo 8-18 ja Iisalmessa arkisin vähintään klo 8-20 sekä viikonloppuisin vähintään klo 8-18. Esitys aukioloajoista perustuu arviointiin talouden reunaehdoista, toimipistekohtaisesta palvelutarpeesta perustuen kävijämääriin sekä henkilöstön saatavuuteen. Aukioloaikoja ja henkilöstöresursseja voidaan tilapäisesti laajentaa palvelutarpeen niin edellyttäessä, esimerkiksi epidemiatilanteissa, ennakoitavissa olevina kysyntähuippuina tai poikkeuksellisen ruuhkautumisen vuoksi. Tilapäisistä muutoksista päätetään toimivaltaisen viranhaltijan päätöksellä henkilöstön saatavuus, potilasturvallisuus ja toiminnan kustannusvaikutukset huomioon ottaen.

Muutoksen seurauksena jatkossa kaikille potilaille määräytyy yhdenvertaisesti kiirevastaanoton käytöstä perusterveydenhuollon käyntimaksu.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu päätösehdotus, suoritetaan äänestys. Äänestyksessä JAA on esittelijän muutettu päätösehdotus ja EI on Kari Haringin vastaesitys.

Äänestyksessä annettiin ääniä seuraavasti:

JAA-ääniä: 7

EI-ääniä: 4

JAA-ääniä antoivat: Marja-Leena Stenström, Olli-Pekka Ryynänen, Matti Kärkkäinen, Anne Kumpusalo-Vauhkonen, Juha Eskelinen, Paula Collan Andersin ja Marjaana Pitkänen.

EI-ääniä antoivat: Kari Haring, Merja Jalkala, Kimmo Kolari ja Anne Aholainen.

Päätökseksi tuli esittelijän muutettu päätösehdotus.

Äänestyspöytäkirja on pöytäkirjan liitteenä.

Merkitään pöytäkirjaan, että Anssi Uutela poistui kokouksesta klo 11.02.

Esittelijä

yleisten palveluiden toimialajohtaja

Päätösehdotus

Yleisten palveluiden lautakunta päättää muuttaa palveluyksikkö akuutin tuottaman päivystyksen kiirevastaanottotoiminnaksi, jolloin koko kiireellisen vastaanottotoiminnan tuottaminen Iisalmessa ja Varkaudessa siirtyy sotekeskuksen vastuulle. Toiminta yhteensovitetaan sotekeskuksen muun kiireellisen vastaanottotoiminnan kanssa sotekeskuksen eteläisellä ja pohjoisella alueella. Kiireellistä vastaanottotoimintaa toteutetaan 1.1.2027 alkaen Varkaudessa arkisin ja viikonloppuisin klo 8–18 ja Iisalmessa arkisin klo 8–20 sekä viikonloppuisin klo 8–18. Esitys aukioloajoista perustuu arviointiin talouden reunaehdoista, toimipistekohtaisesta palvelutarpeesta perustuen kävijämääriin sekä henkilöstön saatavuuteen. Aukioloaikoja ja henkilöstöresursseja voidaan tilapäisesti laajentaa palvelutarpeen niin edellyttäessä, esimerkiksi epidemiatilanteissa, ennakoitavissa olevina kysyntähuippuina tai poikkeuksellisen ruuhkautumisen vuoksi. Tilapäisistä muutoksista päätetään toimivaltaisen viranhaltijan päätöksellä henkilöstön saatavuus, potilasturvallisuus ja toiminnan kustannusvaikutukset huomioon ottaen.

Muutoksen seurauksena jatkossa kaikille potilaille määräytyy yhdenvertaisesti kiirevastaanoton käytöstä perusterveydenhuollon käyntimaksu.

Ennakkovaikutusten arviointi

Kuvattu erillisessä liitteessä

Toimivallan peruste Hallintosääntö § 42

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan oheisaineistona:
- ennakkovaikutusten arviointi
- Iisalmen ja Varkauden päivystyksen toiminnan muutokset
- Varkauden kaupungin ja vanhusneuvoston vetoomus, Varkauden päivystyksen säilyttäminen

Valmistelu

Iisalmen ja Varkauden päivystystoiminnan päivä- ja ilta-aikaisen toiminnan muutos on ollut käsiteltävänä aluehallituksessa 23.4 2025 osana R4 rakenneuudistusta ja seuraavan kerran 18.9 2025 yleisten palveluiden lautakunnassa. Lautakunnan päätöksen mukaan Varkauden ja Iisalmen nykyisen erityispalveluiden tuottama poikkeusluvallinen päivystysyksikkö ja sotekeskusten tuottama hoidon kiireellinen vastaanottotoiminta yhdistetään 1.1 2026 alkaen yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Palvelu kohdistuu kansallisten periaatteiden mukaisesti päivystys- ja kiirevastaanottopotilaisiin ja siihen kuuluu hoidon tarpeen arvio. Palvelua tuotetaan arkisin ja viikonloppuisin Iisalmessa ja Varkaudessa klo 8-22. Aluehallitus on käyttänyt tähän päätökseen otto-oikeutta ja käsitellyt asiaa 20.10 2025 kokouksessa ja edellyttänyt lisäksi lääkäriä osastotoiminnan turvaamiseksi lääkäripäivystystä varalla-oloon. Seuraavan kerran aluehallitus on käsitellyt asiaa 1.6 2026 ja päätöksessään toteaa, että Iisalmen ja Varkauden päivystyksen osalta tarkastellaan päivystyksellisen toiminnan järjestämisvastuu (vrt. virka ajan ulkopuolinen kiirevastaanotto) erityispalveluiden ja sotekeskuksen välillä Varkauden päivystyksestä kesän 2026 ajalta saatujen kokemuksien pohjalta.

Nykyinen kiireellisen hoidon tuottamismalli kahden tuottajan toimesta Iisalmessa ja Varkaudessa on johtanut siihen, että kiireellisen hoidon kokonaisuus näyttäytyy potilaille sekavana eikä potilaille ole kaikissa tilanteissa selvää mihin palveluun tulisi hakeutua. Erityisesti Iisalmessa päivystyksen kävijämäärät ovat kasvaneet merkittävästi, koska kiirevastaanottopalveluun kuuluvia potilaita ohjautuu epätarkoituksenmukaisesti päivystysvastaanotolle. Tämä asettaa nämä potilaat myös eriarvoiseen asemaan asiakasmaksujen näkökulmasta, koska heille määräytyy erikoissairaanhoidon käyntimaksu akuutin tuottamana palveluna.

Kiireellisen hoidon toteuttaminen Iisalmessa ja Varkaudessa kahden hallinnon alla Akuutin ja Sotekeskuksen yhteistyönä, on koettu raskaaksi ja yhden hallinnon alla toimiminen arvioidaan toiminnan näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi. Nykyinen toimintamalli ei mahdollista lääkärihenkilöstölle lakisääteisen lepoajan toteutumista kaikissa tilanteissa, minkä vuoksi nykyisiä aukioloaikoja on joka tapauksessa muutettava. Yöpäivystysten loppumisen jälkeen päivystyksen lääkärien saatavuus on heikentynyt, joka johti

toiminnan muuttamiseen tämän esityksen mukaiseksi tilapäisesti Varkaudessa jo kesällä 2026.

Akuutin tuottaman päivystystoiminnan yhteenlasketut kustannukset Iisalmessa ja Varkaudessa ovat noin 3,7 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon rakenneuudistuksen toimeenpanossa edellytetty säästötavoite ja talousarvio 2027 edellyttävät yleisiltä palveluilta merkittäviä säästöjä jo vuodelle 2027. Kiireellisen vastaanottotoiminnan siirtyminen kokonaan sotekeskuksen järjestämisvastuulle edellyttää noin 1,63 miljoonan euron lisäyksen vuodessa sotekeskuksen toimintaan esitetyillä aukioloajoilla. Esityksen mukaisella muutoksella säästöä henkilöstökuluissa saataisiin noin 1,6 miljoonaa euroa vuodessa verrattuna nykyiseen toimintaan tarkentuen käytävän yhteistoiminta-neuvottelun myötä. Lisäksi aukioloaikojen supistuessa arvioidaan ensisijaisesti kliinisten tukipalveluiden käytöstä (kuvantaminen ja laboratorio) saavutettavan 400 000 euron säästöt. On huomioitava, että kliiniset tukipalvelut, kuten laboratorio- ja röntgenpalvelut jatkuvat Iisalmessa ja Varkaudessa esitettyjen aukioloaikojen puitteissa tukien kiirevastaanoton toimintaa. Esitetyn muutoksen seurauksena aiheutuvaa KYS päivystyksen kuormituksen kasvua on tarkkaan mahdotonta arvioida etukäteen, mutta sen kattamiseksi jätetään optiona mahdollisuus kohdennettuun lisäresursointiin, jonka kustannusarvio on 200 000 – 400 000 euroa vuodessa. Kokonaissäästö yhteensä sekä Iisalmesta että Varkaudesta verrattuna nykyiseen kustannustasoon nähden on noin 1,8-2 miljoonaa euroa vuodessa.

Esitetetään että Iisalmen ja Varkauden palveluyksikkö akuutin tuottama päivystys muutetaan kiirevastaanottotoiminnaksi, jolloin koko kiireellisen vastaanottotoiminnan tuottaminen Iisalmessa ja Varkaudessa siirtyy sotekeskuksen vastuulle. Toiminta yhteensovitetaan Sotekeskuksen muun kiireellisen vastaanottotoiminnan kanssa sotekeskuksen eteläisellä ja pohjoisella alueella. Kiireellistä vastaanottotoimintaa toteutetaan 1.1.2027 alkaen Varkaudessa arkisin ja viikonloppuisin klo 8-18 ja Iisalmessa arkisin klo 8-20 sekä viikonloppuisin klo 8-18. Esitys aukioloajoista perustuu arviointiin talouden reunaehdoista, toimipistekohtaisesta palvelutarpeesta perustuen kävijämääriin sekä henkilöstön saatavuuteen. Aukioloaikoja ja henkilöstöresursseja voidaan tilapäisesti laajentaa palvelutarpeen niin edellyttäessä, esimerkiksi epidemiatilanteissa, ennakoitavissa olevina kysyntähuippuina tai poikkeuksellisen ruuhkautumisen vuoksi. Tilapäisistä muutoksista päätetään toimivaltaisen viranhaltijan päätöksellä henkilöstön saatavuus, potilasturvallisuus ja toiminnan kustannusvaikutukset huomioon ottaen.

Muutoksen seurauksena jatkossa kaikille potilaille määräytyy yhdenvertaisesti kiirevastaanoton käytöstä perusterveydenhuollon käyntimaksu.